

นักเรียน ครู อาจารย์ กับบทบาทประกันคุณภาพ

ศาสตราจารย์ ดร.ชาญณรงค์ พรุ่งรุ่งโรจน์*
๘ ธันวาคม ๒๕๕๗

การประกันคุณภาพเป็นกระบวนการสำคัญในการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นกระบวนการดำเนินงานที่ทุกคนต้องร่วมมือกันขับเคลื่อนให้เกิดการทำงานเชิงระบบ มีการตรวจสอบและติดตาม ประเมินผล และพัฒนาการทำงานอย่างต่อเนื่องจนเป็นวิถีชีวิตและเป็นวัฒนธรรมคุณภาพขององค์กร มีการวางระบบบริหารจัดการข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงพัฒนาได้อย่างรวดเร็ว มั่นคง และยั่งยืน

ผู้บริหารและคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดนโยบาย และแนวทางการขับเคลื่อน ถือเป็นหัวขบวนของการขับเคลื่อนคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีครู คณาจารย์ นักเรียน นิสิต นักศึกษา เป็นเพียงจักรสำคัญในการขับเคลื่อนและช่วยผลักดันให้เกิดคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามบทบาทหน้าที่ของตนเองด้วยวิธีการคิดวางแผนงานที่เป็นองค์รวม การวางระบบวิธีการทำกิจกรรมต่างๆ อย่างบูรณาการและเป็นเหตุเป็นผล เป็นส่วนหนึ่ง

ของชีวิตประจำวันปกติ จัดเก็บร่องรอยการทำงานและสะสมผลงานอย่างเป็นระบบระเบียบสม่ำเสมอเพื่อการตรวจสอบ ทบทวนและวางแผนพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้นไป ผู้สอนที่มีคุณภาพย่อมก่อให้เกิดผู้เรียนที่มีคุณภาพ และทำให้สถานศึกษานั้นๆ มีคุณภาพมาตรฐาน การจัดการศึกษาตามนโยบายและแนวทางที่สถานศึกษากำหนดขึ้นอย่างสอดคล้องกับความต้องการพัฒนาในด้านต่างๆ ของชุมชน ท้องถิ่น ชาติ และนานาชาติ

ผู้สอนและผู้เรียนจึงมีบทบาทสำคัญในการประกันคุณภาพการศึกษา โดยการทำหน้าที่ของตนเอง ร่วมมือกับสถานศึกษา และอาสาเป็นผู้นำในการพัฒนาด้านต่างๆ ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล อย่างประกันคุณภาพด้วยการควบคุมคุณภาพ (Quality Control) ตรวจสอบติดตามคุณภาพ (Quality Auditing) และประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) อย่างสม่ำเสมอเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

บทบาทการประกันคุณภาพ	ครู อาจารย์	นักเรียน นิสิต นักศึกษา
ต่อตนเอง	<ul style="list-style-type: none"> ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ประเมินและพัฒนาตนเองทุกด้านอยู่เสมอ อุทิศตน เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจในการศึกษา เล่าเรียนแก่ศิษย์ด้วยความรักและเมตตา 	<ul style="list-style-type: none"> ปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ เป็นศิษย์ที่ดีของครูอาจารย์ เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนสังคม ประเมินและพัฒนาตนเองทุกด้านอยู่เสมอ ขยัน อดทน ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน และประหยัด อดออม เพื่อการยังชีพอย่างมีคุณภาพในอนาคต
ต่อผู้อื่น	<ul style="list-style-type: none"> จัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ และพัฒนาอย่างต่อเนื่องด้วยกระบวนการวิจัยหรือวิธีอื่น จัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ เสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน อบรมสั่งสอน สร้างเสริมคุณลักษณะที่ดีให้เกิดแก่ศิษย์ด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ เต็มกำลังความสามารถ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง และเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ การนำหลักการประกันคุณภาพไปใช้ในกิจกรรมประจำวัน และการทำงานต่างๆ 	<ul style="list-style-type: none"> ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น และอาสาสมัครเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมต่างๆ ตามศักยภาพของตน ส่งเสริมเพื่อนและผู้อื่นในทางที่ถูกที่ควร เป็นแบบอย่างในสิ่งที่ดีงามให้แก่รุ่นน้องและเพื่อน เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจการนำหลักการประกันคุณภาพไปใช้ในกิจกรรมประจำวันและการทำงานต่างๆ

*ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) จัดทำสำหรับการประชุมวิชาการนานาชาติ "การประกันคุณภาพการศึกษา" ประจำปี พ.ศ.๒๕๕๗ "วัฒนธรรมคุณภาพ : สร้างคน สร้างชาติ" วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗ ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค กรุงเทพมหานคร

บทบาทการ ประกันคุณภาพ	ครู อาจารย์	นักเรียน นิสิต นักศึกษา
ต่อ สถานศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> • รับผิดชอบปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากสถานศึกษาอย่างเต็มกำลังความสามารถ • สร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยกระบวนการวิจัยหรือกระบวนการทางวิชาการ • อนุรักษ์และถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น ชุมชน สังคม และชาติ • มีส่วนร่วมสนับสนุนส่งเสริมการให้บริการทางวิชาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน สังคม และพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา • มีส่วนร่วมเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็ง ทันสมัย 	<ul style="list-style-type: none"> • ช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา • อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษา ประหยัดและใช้สิ่งของอย่างรู้คุณค่า • สืบสานประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของสถานศึกษาและชุมชน • สร้างชื่อเสียง เกียรติคุณในสิ่งที่ติดตาม • มีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อสถานศึกษา
ต่อชุมชน สังคม ประเทศไทย	<ul style="list-style-type: none"> • ช่วยเหลืองานที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นตามโอกาสอันสมควรโดยใช้ความรู้ ความสามารถ กำลังกาย และกำลังทรัพย์ แสดงถึงความรับผิดชอบต่อในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม • สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับบุคคลและองค์กรต่างๆ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา • เป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาการ องค์กรวิชาชีพ สมาคม ชมรมต่างๆ • เป็นพลเมืองที่ดีของชุมชน สังคมและประเทศไทย 	<ul style="list-style-type: none"> • ร่วมมือทำกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน • ช่วยเหลือผู้อื่น ชุมชน สังคม ด้วยการเสียสละ กำลังกาย สติปัญญา เวลา และทรัพย์สินเพื่อช่วยเหลือสนับสนุนสาธารณประโยชน์ • เป็นผู้ดำเนินการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้สะอาด ถูกสุขลักษณะ และสวยงาม • เป็นพลเมืองที่ดีของชุมชน สังคมและประเทศไทย
ต่อการประเมิน คุณภาพภายนอก	<ul style="list-style-type: none"> • ให้ความร่วมมือในการจัดเก็บร่องรอยเอกสารหลักฐานต่างๆ จากการพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการประเมินคุณภาพภายนอก • ให้ข้อมูลจริงที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาแก่ผู้ประเมินภายนอก • ประสานผู้เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาในการให้ข้อมูลที่เป็นจริงแก่ผู้ประเมินภายนอก • นำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการพัฒนาด้านต่างๆ 	<ul style="list-style-type: none"> • ให้ความร่วมมือในการจัดเก็บร่องรอยเอกสารหลักฐานต่างๆ จากการพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาสถานศึกษา เพื่อสนับสนุนการประเมินคุณภาพภายนอก • ให้ข้อมูลจริงที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาแก่ผู้ประเมินภายนอก • ตรวจสอบผลการประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจคัดเลือกสถานศึกษาเข้าศึกษาต่อ

นักเรียน ครู อาจารย์
กับบทบาทประกันคุณภาพ

